

Prasowe
Wydawnictwo
Dokumentacyjne
RSW „P-K-R”

Warszawa
Pl. Starynkiewicza 7
Tel. 28-59-59

ECHO KRAKOWA
31-007 Kraków
ul. Wiślna Nr 2

wydanie

Nr 217 z dn. 7-11-83

Za górami, za lasami był sobie Dom Starców. A w tym domu mieszkali niechlujni z braku nadziei i smutni ludzie. Wyposażenie Domu Starców choć na oko dostateczne (efektowne emblematy umieszczone wysoko na ścianach) było nad wyraz nędzne. Koślawe krzesła i stoły klóciły się z zewnętrznymi pozorami dobrobytu — ozdobną fasadą.

Wszystko zmieniło się, gdy Społeczności Domu przybył nowy pensjonariusz-organizator. Dopiero teraz okazało się, co może dobra organizacja: Nadrzędne cele i wartości porządkujące życie jednostki i ustalające stosunki międzyludzkie, wspólnota dążeń i wzajemna współpraca nowe inwestycje i dalekosiężne plany... Tak! W spopielalej od smutku atmosferze Domu rozgorzał płomień radosnej nadziei, chęci!

Organizacja nie jest receptą na szczęście; okaże się przecież wkrótce Pensjonariusze odczują bardzo szybko „dyrygowanie” współtowarzysza — przewodzącego jako zamach na samostanowienie na wolność osobistą nawet. Bo nikt nie lubi życia pod dyktando.

Sztuka współczesnego pisarza bułgarskiego, Iwana Radojewa, w oryginalny i ciekawy sposób prezentuje niezwykłości prawd i

Z teatru

„Ludojadka“

prawdeł życia w Domu Starców. Przy pomocy prostych symboli, drażniących przez swą oczywistość dysonansów i niespójności, chętnie i zreźnie korzystając z niezawodnej obrazowości zasad dialektyki, autor przeprowadza analizę określonych sytuacji i układów społecznych.

Sam pomysł na sztukę miał więc Radojew dobry. Niestety, chcąc żeby trudny tekst (trudny właśnie przez specyficzną retorykę, dowodzenie „nie wprost”) był zrozumiały i czytelny dla każdego, nawet dla bardzo mało wyrobionego widza — wpadł w pułapkę topatologiczną... Powtarzanie w kółko i na różne sposoby raz powiedzianej tezy obciąża akcję sztuki, daje efekt nieznośnego, kulawego dreptania w miejscu i jest ewidentnym, niewybaczalnym grzechem dramatycznym.

Kalectwo bułgarskiej sztuki okazało się w nowohuckiej prapremierze nieuleczalne. Nie pomogły protezy z pracownice do-

budowanych i wyrazistych charakterów poszczególnych postaci, ekspozycja ich drobnych słabości, przyzwyczajzeń i typowych zachowań. Nie pomogło tym bardziej wyciąganie elementów komediowych, tuszujących w zamysle niezgrabność sztuki, a w rzeczywistości jeszcze bardziej wszelkie niedostatki demaskujących... Groteskowe działania aktorskie podkreślają kiepski poziom dowcipu — niewątpliwie najslabszego punktu sztuki.

Aktorzy grają na wyrównanym i przeciętnym poziomie, niezczędząc przy budowaniu osobowości granych postaci stereotypowych zachowań i nieoryginalnych chwytów aktorskich. Na tym tle wyróżnia się pozytywnie Krystyna Rutkowska, grająca Niemą Jotę, zbuntowaną, rozdzierającą tragiczną pensjonariuszkę Domu Starców, która przekroczywszy granice zgodnej i potulnej cierpliwości... zaczyna mówić! Dzięki niej zakończenie pierwszej części sztuki jest najlepszą sceną.

Podobała mi się w tym spektaklu oprawa muzyczna, a jeszcze bardziej — dekoracje Józefa Napiórkowskiego i Ryszarda Stobnickiego. Ich prace wzbogacają przestrzeń sceniczną o charakterystyczną głębię przez umiejętne tworzenie złudzenia dalekiej perspektywy, lub rozświetlenie dalszego planu. W tym spektaklu efekt rozszerzenia scenicznego rzeczywistości uzyskali scenografowie przez operowanie przytłumionym światłem za ogromnym, ukwieconym oknem.

PS. Prapremiera „Ludojadki” zbiegła się z obchodami jubileuszu 35-lecia pracy w Teatrze Ludowym dwóch grających w tym spektaklu aktorek: Eugenii Horeckiej i Bogusławy Czuprynowny.

DOROTA KRZYWICKA

IWAN RADOJEW — „LUDOJADKA”; przekł. Hanna Karpińska, reżyseria — Henryk Gliński, scenografia — Józef Napiórkowski i Ryszard Stobnicki, opracowanie muzyczne — Jolanta Szczerba; aktorzy — A. Gazdecka, T. Sznicki, J. Brzeziński, J. Krzywdziak, Z. Klucznik, E. Horecka, W. Swaryczewska, B. Czuprynowna, K. Rutkowska, J. Lesiak, K. Kurka, Z. Wilkówna. Prapremiera — 20 października 1983, Teatr Ludowy.